

Valsts prezidenta Egila Levita uzruna Latvijas Pašvaldību savienības biedru sapulcē

Publicēts: 21.05.2021.

[Egils Levits](#)

[Iekšpolitika](#)

Ļoti cienījamie pašvaldību vadītāji!

Godātie klātesošie!

Dāmas un kungi!

I

Ir teju noslēdzies pašvaldību četru gadu darba cēliens. Paldies jums visiem par šo darbu un par paveikto iedzīvotāju labā!

Pēc vēlēšanām darbu sāks jaunievēlētās pašvaldību domes jaunajās teritoriālajās vienībās pēc Administratīvi teritoriālās reformas.

Šī reforma aizvadītajos divos gados bija viens no sabiedrībā visvairāk apspriestajiem jautājumiem. Man pat šķiet, ka šī reforma tika apspriesta un diskutēta vairāk nekā jautājums par COVID-19 pandēmiju.

Likumdevējs ir lēmis par Administratīvi teritoriālo reformu, un arī Satversmes tiesa savā pirmajā spriedumā vispārēji ir atzinusi šo reformu par atbilstošu Satversmei. Iespējami dažādi piekorigējumi, bet reforma kā tāda ir atbilstoša Satversmei un tiks realizēta. Tas nozīmē, ka ir laiks iet uz priekšu un noskaņoties kopējam darbam jaunajās pašvaldībās, sagaidot vēlētajū doto uzticības mandātu nākamajiem četriem gadiem.

Es vēlos atgādināt gan pašvaldību cilvēkiem, gan Saeimai, gan Ministru kabinetam par šīs reformas mērķi. Tas nebija un nevar būt

tikai mehānisks pašvaldību skaita samazinājums vai deputātu skaita samazinājums.

Reformas mērķis ir nodrošināt katram Latvijas iedzīvotājam vienādas dzīves iespējas un vienlīdz pieejamus pakalpojumus neatkarīgi no vietas, kur viņš dzīvo. Šai reformai jākļūst par stabilu pamatu visas valsts vienmērīgai un sekmīgai attīstībai visas Latvijas sabiedrības interesēs.

II

Šo mērķi nevar sasniegt tikai ar likuma pieņemšanu vien. Ir nepieciešams pamatīgs un atbildīgs darbs katrā pašvaldībā jēgpilnā sadarbībā gan ar iedzīvotājiem, gan ar valsts institūcijām, gan ar kaimiņu pašvaldībām.

Es vēlos īpaši uzsvērt, ka valsts institūcijām ir jābūt atvērtām sadarbībai ar pašvaldībām un gatavām tajās ieklausīties, nevis cīnīties pret tām vai ignorēt pašvaldību viedokli.

Neaizmirsīsim, ka tieši pašvaldības ir vistuvāk mūsu valsts iedzīvotājiem un vislabāk zina iedzīvotāju noskaņojumu un vajadzības, kā arī spēj sekmēt valsts politiku, daudzās jomās nepastarpināti sasniedzot mūsu iedzīvotājus.

Tādēļ mums visiem kopā ir jāspēj likt stabilus pamatus reformas mērķu īstenošanai.

Pierīgā, valstspilsētās un reģionālās nozīmes attīstības centros izaugsme ir bijusi strauja jau pēdējos gados, un tas tā arī turpināsies. Bet mūsu visu uzdevums tagad ir radīt nepieciešamos priekšnoteikumus, lai arī citviet Latvijā mūsu cilvēkiem uzlabotos dzīves kvalitāte un pieejamās iespējas, neizveidotos nomaļu efekts un patiešām mazinātos reģionālā nevienlīdzība.

Te ir vēl daudz darāmā, un to varēsīm paveikt, tikai strādājot kopā – gan valsts, gan pašvaldības, gan pilsoniskā sabiedrība – cilvēki, kuri dzīvo pašvaldībās un kuri aktīvi ikdienā iesaistās pašvaldību darbā.

III

Es gribētu šodien arī izmantot izdevību un pievērst īpašu uzmanību iedzīvotāju un vietējo kopienu demokrātiskās līdzdalības sekmēšanai pašvaldības darbā.

Ne tikai likumos būtu iestrādājami attiecīgie līdzdalību sekmējošie mehānismi, bet tie būtu arī jēgpilni īstenojami un veicināmi arī tiesiskajā un sociālajā realitātē. Un es labi zinu, ka šajā ziņā mums ir gājis grūti.

Mēs ļoti labi zinām arī to, kurās pašvaldībās ir izveidojusies centralizēta varas hierarhija un noslēgts varas kartelis, kas iedzīvotāju pilsoniskās aktivitātes un demokrātisko līdzdalību labākajā gadījumā tikai piecieš, sliktajā gadījumā – to pat apkaro vai padara dekoratīvu.

Vēl joprojām nav pieņemts un nav stājies spēkā vietējo referendumu likums, lai gan tas ir ticis solīts jau kopš iepriekšējās Administratīvi teritoriālās reformas pirms vairāk nekā 10 gadiem.

Ar lielām grūtībām jaunajā pašvaldību likumprojektā, arī ņemot vērā manu pastāvīgo spiedienu, tomēr ir izdevies paredzēt iespēju vietējām kopienām pašām ievēlēt savu iedzīvotāju padomi, kas varētu pārstāvēt pagasta vai pilsētas intereses pašvaldībā un piedalīties vietējo kopienu skarošo jautājumu izlemšanā.

Mums ir pietrūcis politiskās gribas iedzīvotāju līdzdalības un demokrātisko procesu stiprināšanai pašvaldībās. Gan pašas pašvaldības, gan atbildīgās valsts institūcijas un politiskās partijas nav bijušas ieinteresētas šos trūkumus pašvaldību darbā mazināt. Arī šobrīd tam dažkārt vēl pietrūkst vajadzīgās politiskās izlēmības.

Taču es gribu uzsvērt – iedzīvotāju demokrātiskā līdzdalība vietējā līmenī ir principiāli svarīga gan sekmīgam pašvaldību darbam, gan arī reformas mērķu sasniegšanai.

IV

Jūlijā savu darbu sāks jaunās pašvaldības, un jau šobrīd es gribu aicināt visus, kuri tiks ievēlēti jaunajās pašvaldību domēs: sāciet no pirmās dienas darīt citādāk, sāciet no pirmās dienas ņemt vērā un veicināt iedzīvotāju demokrātisko līdzdalību!

Tāpat es gribu aicināt iedzīvotājus: izmantojiet šīs iespējas un piedalieties pašvaldības darbā ne tikai reizi četros gados, aizejot uz vēlēšanām, bet arī ikdienā, aktīvi sekojot līdzi domes un pašvaldības darbam! Sniedziet savus priekšlikumus! Iespējas likumā ir dotas.

Es sagaidu, ka Saeima līdz sasaukuma beigām – tātad nedaudz vairāk nekā gads ir palicis – pabeigs savu darbu pie solītajiem likumiem, kas ir vajadzīgi šīs reformas īstenošanai. Šobrīd tie ir par daudz iekavējušies. Bet ir redzams, ka jaunais pašvaldību likums atrodas jau otrā lasījuma stadijā, un jāturpina darbs arī ar vietējo pašvaldību referendumu likumu. Es ceru, ka tas tiks pieņemts vēl šajā Saeimas sasaukumā.

Kaut kā dīvaini sanāk, ka iedzīvotāju līdzdalību un demokrātiskos procesus stiprinoši regulējumi pastāvīgi tiek bremsēti vai nomuļļāti, vai arī tiek pieņemti tik samocītā formā, ka no tiem vairs nav jēgas. Tā tas nedrīkst turpināties!

Saeimai būtu īpaši jāraugās, lai tā atstātu labu mantojumu nākamajai Saeimai.

V

Stiprai Latvijai ir nepieciešamas stipras pašvaldības, bet stipru pašvaldību pamatā ir iedzīvotāju un vietējo kopienu piederības izjūta savai pašvaldībai, savai vietējai kopienai, atbildība un līdzdalība pašvaldības darbā visdažādākajos veidos.

Tāpēc stiprināsim demokrātiskos procesus pašvaldībās un līdz ar to darīsim spēcīgāku mūsu Latvijas valsti!

Vēlreiz paldies par to, ko jūs esat darījuši šajos četros gados (un daudzi no jums vēl ilgāk)! Vēlu veiksmi mums visiem šajās vēlēšanās un darbos pēc vēlēšanām! Paldies jums!

<https://www.president.lv/lv/valsts-prezidenta-egila-levita-uzruna-latvijas-pasvaldibu-savienibas-biedru-sapulce>